

**FITXA IDENTIFICATIVA****Dades de l'Assignatura**

Codi	34414
Nom	Anàlisi demogràfica
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2020 - 2021

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1310 - Grau de Sociologia	Facultat de Ciències Socials	2	Segon quadrimestre
1924 - Programa Doble Titulació CCPPAA- Sociologia	Facultat de Dret	2	Segon quadrimestre
1925 - Programa Doble Titulació Sociologia-CCPPAA	Facultat de Ciències Socials	2	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1310 - Grau de Sociologia	7 -	Formació Bàsica
1924 - Programa Doble Titulació CCPPAA-Sociologia	3 - Assignatures optatives de segon curs	Optativa
1925 - Programa Doble Titulació Sociologia-CCPPAA	3 - Assignatures optatives de segon curs	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
SIMO NOGUERA, CARLES XAVIER	330 - Sociologia i Antropologia Social

RESUM

L'Anàlisi demogràfica (34414) és una assignatura bàsica de segon curs del grau de Sociologia que s'imparteix en el segon quadrimestre. Aquesta assignatura pertany al mòdul de Mètodes i Tècniques d'Investigació en Ciències Socials. Aporta la perspectiva poblacional i les eines d'anàlisi necessàries per a la formació del sociòleg en demografia. L'objecte d'estudi d'aquesta matèria sol ser considerada el punt de partida de l'anàlisi d'una gran part dels fenòmens socials. La demografia és la disciplina que s'encarrega de l'estudi de la població o de les poblacions, definides com aquells conjunts d'individus constituïts de forma estable. Amb més concreció, hom pot també definir la demografia com la ciència que



té per objecte l'estudi de les poblacions humanes, les seues dimensions, la seua estructura, els seus caràcters generals, la seua dinàmica i la seua evolució. En l'anàlisi demogràfica es posen, doncs, en rellevància les eines de mesura i d'anàlisi que ens permeten de conèixer les magnituds i els aspectes que componen les poblacions. La intensitat i el ritme en què s'alteren les poblacions constitueixen la dinàmica de les mateixes, que també és objecte d'estudi de l'anàlisi demogràfica. En aquesta assignatura es presenten els continguts metodològics bàsics de l'anàlisi demogràfica que s'exerciran en la sessió paral·lela de pràctiques. Des d'una perspectiva sociodemogràfica, aquesta assignatura ofereix múltiples oportunitats per al debat sobre temes poblacionals d'actual vigència.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

És convenient que els estudiants coneguen els conceptes bàsics de la Introducció a la Sociologia, dels Mètodes i Tècniques d'Incorporació al Grau, de la Socioestadística i de la Informàtica Aplicada a la Investigació Social. Es valorarà especialment que els estudiants sàpiguem emprar el full de càlcul. També es valoraran com a molt importants els coneixements adquirits en l'assignatura prèvia d'Estructura i Canvi Social

COMPETÈNCIES

1310 - Grau de Sociologia

- Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.
- Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguem transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.



- Elaborar informes i diagnòstics sobre problemàtiques socials.
- Treballar en equip amb una perspectiva multidisciplinar.
- Respectar i promocionar els drets fonamentals, la igualtat entre hòmens i dones, la igualtat d'oportunitats i la no discriminació, els valors democràtics i la sostenibilitat.
- Gestionar fonts documentals i estadístiques referides a la realitat social
- Aprendre de forma autònoma i desenrotllar la iniciativa en l'àmbit sociològic.
- Analitzar les relacions entre població, recursos i medi ambient i les condicions socials de la sostenibilitat.
- Desenvolupar i integrar la perspectiva de gènere en l'estudi de la realitat social.
- Realitzar estudis comparatius de l'estructura social espanyola i valenciana.
- Analitzar les dades empíriques sobre l'estructura, el canvi i els problemes socials.
- Conèixer i aplicar les tècniques estadístiques per a l'anàlisi de la realitat social.
- Conèixer i utilitzar les fonts de dades secundàries útils per a la Sociologia.
- Conèixer els instruments necessaris per a elaborar, executar i avaluar programes de polítiques públiques i projectes d'intervenció social.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

En acabar l'assignatura l'estudiant haurà de:

- Definir i descriure els principals conceptes que componen la terminologia específica de l'anàlisi demogràfica.
- Enumerar i identificar les fonts de la informació demogràfica.
- Reconèixer les dades que aporten les fonts d'informació demogràfica.
- Identificar les diferents òptiques d'anàlisi i les dimensions temporals.
- Organitzar la informació demogràfica segons les dimensions temporals.
- Distingir entre els diferents indicadors demogràfics.
- Calcular els indicadors demogràfics.
- Interpretar els fenòmens demogràfics, la seva importància i transformació mitjançant la representació gràfica.
- Calcular taules d'extinció (supervivència).
- Corregir l'efecte de l'estructura de l'edat en el càlcul d'indicadors mitjançant la tècnica de l'estandardització.



- Reproduir els principals debats demogràfics contemporanis.
- Formular hipòtesis plausibles en la comprensió dels fenòmens demogràfics.
- Criticar conceptes i indicadors demogràfics.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. INTRODUCCIÓ A L'ANÀLISI DEMOGRÀFICA: CONCEPTES FONAMENTALS I FONTS DE DADES

Definicions de demografia, població i fonts demogràfiques. Dimensions de la població. La disciplina demogràfica i les etapes de la reflexió en demografia. Moviment natural i dinàmica de la població.

Els esdeveniments i els fenòmens demogràfics. La fórmula compensatòria. La naturalesa de les dades demogràfiques: Estocs i fluxos. Informació transversal i longitudinal. Fonts històriques fonts destocs i de fluxos. Fonts contemporànies: Fonts destocs (censos de població, Nomenclàtor i Padró continu), fonts de fluxos (MNP), enquestes demogràfiques.

Debats: 1) què aporta la demografia a les ciències socials, 2) demografia i contracte social, 3) l'ambició per la mesura per al progrés humà o per al control?

Cultura demogràfica: Magnitud i estructura de la població (3 grans grups d'edat) mundial, europea, de la Xina, de la Índia, del Japó, de Rússia, d'EEUU, del Brasil, de Bolívia, de Nova Zelanda, d'Austràlia, de Nigèria, d'Egipte, del Marroc, de Gana, de Gàmbia, del Congo, de Mauritània, d'Alemanya, del Regne Unit, d'Espanya, de la Comunitat de Madrid, de Galícia, d'Andalusia, d'Astúries, de Catalunya, de Balears, del País Valencià, de la Comarca de l'Alt Palància, de la Plana de Castelló, de la Ribera Alta, del Baix Segura, de l'Alcoià, de la Marina Baixa.

Fons: INE, EUROSTAT, ONU

2. LA REFERÈNCIA TEMPORAL EN DEMOGRAFIA I LES ÒPTIQUES D'ANÀLISI

Les tres dimensions temporals en demografia: edat, generació i moment. El diagrama de Lexis, instrument bàsic. La representació dels fluxos i dels estocs en el diagrama de Lexis. Òptica d'anàlisi longitudinal. La intensitat i el calendari dels fenòmens en una generació. Òptica d'anàlisi transversal.

El concepte de generació fictícia. Òptica d'anàlisi per duració.

Debats: 1) què aporta la demografia a les ciències socials, 2) demografia i contracte social, 3) l'ambició per la mesura per al progrés humà o per al control dels poderosos?

Cultura demogràfica: Sèries de taxes d'activitat i d'ocupació per edat en la UE28, des de 1998. Alemanya, Regne Unit, França, Bèlgica, Països Baixos, Itàlia, Portugal, Irlanda, Àustria, Grècia, Polònia, Bulgària, Dinamarca, Suècia, Finlàndia.

Fons: INE, EUROSTAT



3. MAGNITUD, ESTRUCTURA I DINÀMICA DE LES POBLACIONS

De les estadístiques als indicadors demogràfics. Les magnituds dels fluxos-esdeveniments i estocs de població. Indicadors d'estocs: proporcions, relació o raó. Indicadors de dinàmica: tipus de taxes (de primera i segona categoria), probabilitats. Taxes brutes, taxes específiques, índexs sintètics (resums conjunturals). Les dues dimensions de les taxes: intensitat i calendari. Modalitats de l'estructura de la població per sexe i edat. Factors determinants i efectes demogràfics de la composició per sexe i edat.

Composició de la població segons l'estat matrimonial. Població i recursos humans: condició d'activitat i nivell d'instrucció. Composició de la població segons la naturalesa dels seus habitants.

Debats: 1) els fluxos de l'EPA en època de la crisi d'ocupació, 2) entre el boom demogràfic i l'envel·liment de la població no hi ha lapsus temporal.

Cultura demogràfica: piràmide de la població mundial, europea, de la Xina, de la Índia, del Japó, de Rússia, d'EEUU, del Brasil, de Bolívia, de Nova Zelanda, d'Austràlia, de Nigèria, d'Egipte, del Marroc, de Gana, de Gàmbia, del Congo, de Mauritània, d'Alemanya, del Regne Unit, d'Espanya, de la Comunitat de Madrid, de Galícia, d'Andalusia, d'Astúries, de Catalunya, de Balears, del País Valencià, de la Comarca de l'Alt Palància, de la Plana de Castelló, de la Ribera Alta, del Baix Segura, de l'Alcoià, de la Marina Baixa.

Fonts: INE, EUROSTAT, IVE, ONU.

4. L'ESTANDARDITZACIÓ

Control de l'efecte estructura: Estandardització o tipificació. Relació entre taxa bruta i taxes específiques.

Estandardització directa. Estandardització indirecta.

Debats: 1) efectes de ledat i la generació en la intenció de vot, 2) el futur més plausible de l'envel·liment i la discapacitació.

Cultura demogràfica: taxes de mortalitat estandarditzada.

Fonts: INE, IVE, IDESCAT

5. NUPCIALITAT, NATALITAT, FECUNDITAT, MIGRACIONS

Conceptes de nupcialitat, formació d'unions, fecunditat, fertilitat, fecundabilitat i natalitat. Anàlisi transversal de la nupcialitat, natalitat i fecunditat. Anàlisi longitudinal de la nupcialitat, natalitat i fecunditat. Conceptes per a l'estudi de les migracions. Característiques dels fluxos migratoris (intensitat, calendari, orígens).

Debats: 1) les transformacions de les unions i de les famílies, 2) la relació entre les lleis de divorci i la divorcialitat.

Cultura demogràfica: anàlisi de les parelles a través dels censos de 2001 i 2011

Fonts: INE

**6. MORTALITAT, REPRODUCCIÓ, CREIXEMENT**

Conceptes de mortalitat, causes de mort, reproducció. La taula de mortalitat. Anàlisi transversal de la mortalitat, reproducció i nupcialitat. Anàlisi longitudinal. El creixement de la població.

Debats: 1) evolució recent dels patrons de mortalitat per causa, 2) l'efecte sòl de la mortalitat infantil.

Cultura demogràfica: Sèries de mortalitat infantil al món, a Europea, la Xina, la Índia, el Japó, Rússia, EEUU, Brasil, Bolívia, Nova Zelanda, Austràlia, Nigèria, Egipte, Marroc, Gana, Gàmbia, Congo, Mauritània, Alemanya, Regne Unit, Espanya, Comunitat de Madrid, Galícia, Andalusia, Astúries, Catalunya, Balears, País Valencià.

Fonts: INE, EUROSTAT, ONU.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	60,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	5,00	0
Elaboració de treballs en grup	13,50	0
Elaboració de treballs individuals	13,50	0
Estudi i treball autònom	10,00	0
Lectures de material complementari	20,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	10,00	0
Resolució de qüestionaris on-line	8,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

El curs té una orientació fortament metodològica i el gruix de les classes es dedicarà a la presentació de tècniques d'anàlisi i de mesura. Tot i això, hi haurà un esforç d'immersió en les problemàtiques de les poblacions actuals. Es promourà la recerca de estadístiques demogràfiques tant en portals d'internet d'accés públic. El curs requereix l'assistència diària a les classes. S'entén que sense l'assistència diària, l'estudiant difícilment pot adquirir els coneixements bàsics d'anàlisi demogràfica.

Activitats:

a) En cada classe hi haurà una part expositiva per part del/ de la professor/a per a cadascun dels temes del programa, amb la finalitat d'explicar conceptes, tècniques, fonts i dades empíriques claus que les/els estudiants han d'aprendre a manejar

b) En una segona part els estudiants faran una tasca d'una duració màxima de 30 minuts on es posaran en pràctica els continguts explicats anteriorment, es discutirà l'execució i l'avaluació en la mateixa classe i l'estudiant en penjarà el resultat al final de la sessió.



c) L'estudiant haurà de treballar en la realització de 3 pràctiques individuals. Aquestes es faran durant els set dies següents a la seua presentació i el temps d'execució és d'aproximadament de 3 hores. Aquests treballs es lliuraran en fitxer a l'aula virtual, com a màxim el primer dia de classe de la següent setmana. Quan siga escaient, la resolució de la pràctica es presentarà en el curs. S'insistirà en la destresa emprada a) en les aplicacions tècniques, b) en el desenvolupament de l'ull analític en l'argumentació, c) en l'estructura del discurs i en la cura i la concisió dels textos.

d) L'estudiant haurà de realitzar també 3 pràctiques en equip (màxim 5 persones). Aquests equips es conformaran durant les primeres sessions i romandran els mateixos fins a final de curs. En cada pràctica en equip hi haurà un coordinador que serà el responsable de reunir l'equip, preparar els materials, penjar la pràctica i la memòria de coordinació (explicació de la duració, dificultats en l'elaboració, grau de compromís dels participants, etc.) a l'Aula Virtual.

e) Cada quinze dies es discutiran i debatran dins de l'aula textos breus (la lectura dels quals s'estima en unes dues hores) que l'estudiant haurà llegit prèviament a casa amb la finalitat d'introduir aspectes rellevants de l'anàlisi demogràfica, processos demogràfics emergents o temes polèmics o problemàtics. En total es treballaran 6 textos

f) S'incentivarà l'assistència i participació activa en una o dues conferències que tinguin relació amb la matèria i que hagen estat organitzades en el campus durant el quadrimestre.

AVALUACIÓ

Es valorarà el conjunt d'esforços de forma continuada al llarg del curs. La nota final serà un reflex de la quantificació d'aquests. En el còmput de la nota final, de tots els estudiants que han participat activament en el curs es tenen en compte la participació activa en debats sobre textos i discussions tècniques, la realització de les pràctiques i dos controls que es faran un a meitat del quadrimestre i l'altre el darrer dia de classe.

La no assistència a classe significarà l'entrada en una dinàmica absolutament diferent, el pes de la qualificació de la qual es recolzarà principalment en un examen final absolutament obligatori i amb el qual l'estudiant no podrà assolir més enllà d'un aprovat.

CRITERIS PES EN LA NOTA

Participació activa en els debats - 15%

Realització pràctiques individuals - 15%

Realització pràctiques en equip - 15%

Examen final - 55%

En tots aquests criteris l'alumne ha d'estar per damunt del 50%

TOTAL - 100%



Examen oficial per a els que no han assolit el mínim al llarg del curs - Pujar nota

Examen oficial per a estudiants que han faltat a més de 4 classes - 100%

REFERÈNCIES

Bàsiques

- BOSERUP, E. (1984), Población y cambio tecnológico. Ed. Crítica, Barcelona.
- BOURGEOIS -PICHAT, J. (1978), La demografía. Ariel, Barcelona.
- ESPIAGO, J. (1985), Migraciones exteriores. Ed. Salvat. Temas Clave, Madrid.
- FLINN, M. W. (1993), El sistema demográfico europeo, 1500-1820. Ed. Crítica. Barcelona.
- HENRY, L. (1976), Demografía. Ed. Labor, Barcelona.
- HENRY, L. (1983), Manual de demografía histórica. Ed. Crítica, Barcelona.
- JACQARD, A. (1993), La explosión demográfica». Ed. Debate. Dominós, Madrid.
- LEGUINA, J. (1981), Fundamentos de demografía. Siglo XXI, Madrid.
- LIVI-BACCI, M. (1988), Ensayo sobre la historia demográfica europea. Ed. Ariel, Barcelona.
- LIVI-BACCI, M. (1990), Historia mínima de la población mundial. Ed. Ariel, Barcelona.
- LIVI-BACCI, M. (1993), Introducción a la demografía. Ed. Ariel, Barcelona.
- NADAL, J. (1984), Historia de la población española. Ed. Ariel, Barcelona.
- PRESSAT, R. (1983), El análisis demográfico. F.C.E., Madrid.
- PRESSAT, R. (1985), Introducción a la demografía. F.C.E., Madrid.
- PUYOL, R.. (1984), Población y Espacio. Problemas demográficos mundiales. Ed. Cincel, Madrid.
- RODRÍGUEZ OSUNA, J. (1985), Población y desarrollo en España. Ed. Cupsa. Madrid.
- SAUVY, A. (1991), La población. Ed. Oikos-Tau, Barcelona.
- TAPINOS, G. (1990), Elementos de demografía. Espasa-Calpe, Madrid.
- VALLIN, J. & GÓMEZ REDONDO, R (1995), La población mundial. Alianza Universidad, Madrid.
- WEEKS, J.R.; TERÁN, M. M.; TOHARÍA, J. J. (1988), Sociología de la población. Alianza Universidad. Madrid.
- WRIGLEY, E. A. (1990), Historia y población: introducción a la demografía histórica. Ed. Guadarrama, Madrid.

Complementàries

- Projecte censal de 2011 <http://www.ine.es/censos2011/censos2011.htm>



- Observatorio Laboral de la Crisis <http://www.fedea.es/observatorio/>
- United Nations (2011), International Migration in a Globalizing World: The Role of Youth. Department of Economic and Social Affairs. Population Division, Technical Paper N° 2011/1
<http://www.un.org/esa/population/publications/technicalpapers/TP2011-1.pdf>
- United Nations (2011), World Population Prospects. The 2010 Revision.
<http://esa.un.org/unpd/wpp/index.htm>

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. CONTINGUTS

Es mantenen els continguts de la guia docent original.

2. VOLUM DE TREBALL I PLANIFICACIÓ TEMPORAL DE LA DOCÈNCIA

Es mantenen les activitats i volum de treball de la guia docent original.

3. METODOLOGIA DOCENT

Totes les assignatures:

- La docència serà presencial, però el professorat disposarà de càmeres instal·lades a l'aula per a impartir docència online per a l'estudiantat confinat o de grup de risc.
- Les tutories individuals seran preferentment virtuals.
- En cas que la situació sanitària impose que la totalitat de la docència es desenvolupe online, es substituiran totes les sessions per pujada de materials a Aula virtual, videoconferència síncrona o transparències locutades. En el cas de les activitats pràctiques, es garantirà la interacció amb estudiantat mitjançant videoconferència o fòrum o chat en aula virtual. Donat el cas, les adaptacions corresponents seran comunicades a través de l'aula virtual per l'equip docent de l'assignatura.



PER A ESTUDIANTAT VULNERABLE O AFECTAT

S'adaptarà la metodologia a les següents activitats no presencials:

- Seguir classes per videoconferència síncrona. El professorat activarà la càmera perquè l'estudiantat que no pot assistir a la sessió la pugui seguir online.
- Treballs individuals assignats
- Tutoria per videoconferència
- Altres: s'enregistraran les classes perquè l'estudiant que no es pot connectar sincrònicament hi pugui accedir.

4. AVALUACIÓ

Es mantenen els criteris de la guia docent quant a la ponderació de l'avaluació de cada tipus d'activitat. En cas d'estudiantat vulnerable o afectat, la proporció de qualificació de les activitats de grup avaluable es traslladarà a activitats individuals.

En cas que la situació sanitària imposi que la prova final es desenvolupi online, es proposarà una avaluació per la següent modalitat (seleccionar):

- Prova escrita individual per tasca síncrona mitjançant qüestionari per aula virtual.
- Prova escrita individual per tasca síncrona mitjançant preguntes de desenvolupament per aula virtual.
- Prova escrita individual síncrona mitjançant cas pràctic per aula virtual.
- Addició d'activitats d'avaluació continua.

5. BIBLIOGRAFIA

Es manté la bibliografia existent en la guia. El material de suport es penjarà a l'aula virtual.